

Dni: 10.X.1947r. Werszenie Członek Okręgowej Komisji Badania Zbrodni i
 w sekcjach w Warszawie p.o. Sędzia Halina Werszko działając na mocy Dekretu z dnia 10.XI
 1945r. o Sądowej i Okręgowych Komisjach Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce/12.1.1946
 nr. 51 poz 295 /, przesłuchiwała niżej wymienionego w charakterze świadka. Do uprzedzenia
 świadka o odpowiedzialności karnej za czyny wojenne z art. 107 i 115 k.p.,
 oraz o znaczeniu przysięgi na zasadzie art. 109 k.p.k., świadek zeznał co następuje:

Imię i nazwisko Halina Leonora Bał
 Imię rodziców Henryk i Zuzanna z s. Perzyna
 Data urodzenia 2.II.1931 r w Warszawie
 Wyznanie rzymsko-katolickie
 Wykształcenie VII. oddziałów szkoły powszechnej
 Zawód uczennica I klasy Państwowego Gimnazjum Cukierniczego w Warszawie ul. Zamojewskiego
 Przynalet. państwa i narodow. polka
 Miejsce zamieszkania Warszawa ul. Sokotowska 49

Nr 28/30

Na skutek ucieczki wiaź niemieckich o opuszczenia Warszawy przez ludność
 cywilną, w dniu 2-X. 1944r razem z ojcem w grupie mieszkańców naszego domu, opuściliśmy
 nasz dom w Warszawie przy ulicy Złotej nr. 41. Chętnie skierowano nas do obozu przejści-
 wego w Ursusie, gdzie pozostałam w ciągu dwóch dni. Do oboza przybywały coraz nowsze grupy
 ludności cywilnej, Niemcy ustranił po cywilnemu przeprowadzali segregację, poczem chór
 i starców osydziali w transportach na tereny Generalnego Gubernementu/G.G., zarządcy
 kobiecy i nawet dzieci na roboty do obozów. Transport w którym się znalazłam odjechał
 w dniu 4-X 1944 prze Szczekocę do Erfurtu, gdzie znalezłam się ponownie w obozie przej-
 ściowym. Tu właśnie odbywały się segregacje, poczem grupy robotników kierowano do fab-
 ryk i zakładów pracy. O kilkadziesiąt dni później w Erfurcie w składzie mnie i ojca
 Zdzianelis, miejscowości fabrycznej, gdzie znajdowało się szereg zakładów produkujących
 broń. Zostałam zatrudniona w fabryce broni Walter, ojciec został skierowany do pracy
 w innej tej samej fabryce położonej w Heilss w odległości 5 km. od Zdzianelis. Z
 ojcem i innymi przywiezionymi z Warszawy, nikt umowy pracy nie zawierał, lecz zostaliśmy
 przywiezieni i zatrudnieni pod przymusem. Zakwaterowano nas w baraku osłoniętym
 100 metrami od fabryki gdzie pracowała jedna sala mieszcząca się tu grupa 50 mężczyzn
 kobiet i dwójka dzieci. W baraku oprócz mnie mieszkał 13 letni chłopiec, narodził się w
Warszawie z matką Halina Werszko pracowała w fabryce Walter. Je gr Halina pracowała
 przy sprawozdaniu maszyn do pisania, potem pracowała przy maszynach w fabryce Halina
 przy uzupełnianiu części do toalet przy kole. Nie wiem jakie to były maszyny. Praca
 wałam po 10 godzin dziennie, z przerwą 15 minut na śniadanie, 30 minut na obiad. Praca
 moja nie była ciężką, więc, co mnie jedynie to że skąpo traktowano. Praca
 wolna. Nie miałem nigdy nie pracowała, co kosiła jednak nie wolno było uczęszczać,
 ponieważ był w r. 1944, zakaż wiaź. Halina pracowała tak jak wszystkie
pracowały 11 /2. w dzień, co tydzień miał zainę nocną, w czasie której prac-
 wałam 12 /2 godz.

Halina Werszko
Halina Werszko

Halina

A. Bał

Z naszego baraku z dzieci jedynie ja i *Wojciech Wymuśliński* byliśmy zatrzaśnieni. Uży w fabryce więcej dzieci pracowało tego nie wiem. Wobec i-karska, w fabryce stanowił lekarz Niemiec i sanitariuszka także Niemka. Zwolnienie chorobowe z prac, starszeńskimi można było uzyskać jedynie przy 3) por-ozki. Za uchylenie w prac, majstrowie wynieśli robotnikom pracę karną, w niedzielę. Za rzyło się, w czasie tego zatrzaśnienia w fabryce / aaty nie pamiętam / iż robotnik polski za podrobienie karty żywnościowej został wysła-
ny na miesiąc do obozu koncentracyjnego, poczem p-wrócił do fabryki. Straż obozowa Wark-
schutz'u odnosiła się do robotników brutalnie, często używając obraźliwych w-razek
jak " polskie świnie ". Nie jako nieludzi traktowali. Łagocniej, łatwiej mi było uzyskać
zwolnienie chorobowe, natomiast *Wojciech Wymuśliński* traktowany jak gorosły
Na tym protokół zakończono i odczytano.

Protokół został sporządzony pisemnie maszynowo na 2-ech kartkach.

Wojciech Wymuśliński " z Warkoczu " *Anna*
Wojciech Wymuśliński " z Warkoczu " / *Alina Eleonora Baill* /
y w *habach*

Alina Eleonora Baill

Członek Okręgowej Komisji

Alina Eleonora Baill
/ *Alina Eleonora Baill* /